

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2020 m. vasario 5 d.

Nedidelė pažanga vykdant su pesticidais susijusius ES veiksmus, teigia auditoriai

Remiantis nauja Europos Audito Rūmų ataskaita, pažanga vertinant ir mažinant su pesticidų naudojimu ES susijusias rizikas buvo ribota. Kai kurios valstybės narės vėlavo į nacionalinę teisę visiškai perkelti direktyvą dėl tausaus pesticidų naudojimo, tuo tarpu paskatos ūkininkams priimti alternatyvius metodus vis dar yra nepakankamos. Be to, Europos Komisija negali tiksliai stebėti su pesticidų naudojimu susijusio poveikio ar rizikų, teigia auditoriai.

Augalų apsaugos produktai („pesticidai“) naudojami pasėliams apsaugoti nuo kenksmingų organizmų, kenkėjų ir ligų. Tai yra insekticidai, fungicidai ir herbicidai, kurie gali kelti pavojų aplinkai ir žmonių sveikatai. Nuo 1991 m. ES galiojo bendrosios taisyklės dėl jų registravimo ir naudojimo, o 2009 m. ji priėmė direktyvą dėl tausaus pesticidų naudojimo. Auditoriai vertino, ar susiję ES veiksmai buvo veiksmingi.

Kai kurios ES valstybės narės vėlavo perkelti direktyvą į nacionalinę teisę, ir 2012 m. buvo pradėtos pažeidimų nagrinėjimo procedūros prieš dvi iš jų. Auditoriai taip pat nustatė, kad Europos Komisija tinkamai nepatikrino perkėlimo išsamumo ar teisingumo. Pavyzdžiui, ne visos valstybės narės į nacionalinę teisę perkėlė reikalavimą ūkininkams taikyti integruotąją kenkėjų kontrolę (IKK). Tačiau nuo 2016 m. Komisija ėmėsi aktyvesnių veiksmų direktyvos dėl tausaus pesticidų naudojimo įgyvendinimui užtikrinti, pripažįsta auditoriai.

Pagal direktyvą IKK privaloma ūkininkams. Taikant IKK, pesticidai naudojami tik tuo atveju, jei prevencija ir kiti metodai nėra veiksmingi. Tačiau nėra aiškių kriterijų ar specialių reikalavimų, padedančių užtikrinti įgyvendinimą ir įvertinti atitiktį. Taip pat buvo sukurta kategorija „nedidelės rizikos augalų apsaugos produktai“. Tačiau tik 16 iš 487 medžiagų, arba 3 %, iki šiol buvo galima naudoti, o tai nėra pakankama, teigia auditoriai.

Jie taip pat pažymi, kad yra mažai paskatų ūkininkams sumažinti jų priklausomumą nuo pesticidų. Auditoriai atkreipia dėmesį į tai, kad visų pirma IKK principų taikymas nėra įtrauktas kaip sąlyga gauti BŽŪP išmokas.

„Europos Komisija iki šiol negalėjo iš esmės sumažinti ir kontroliuoti su ūkininkų naudojamais pesticidais susijusių rizikų, – teigė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Samo Jereb. – *Galimybė tinkamai išspręsti šią problemą buvo suteikta nauja bendra žemės ūkio politika, kuri įsigalios 2021 m., bet, deja, ji buvo praleista.“*

Auditoriai nustatė, kad Komisijos (Eurostato) paskelbti statistiniai duomenys apie aktyviausias medžiagas ir jų naudojimą nebuvo tokie išsamūs, kad būtų naudingi. Valstybių narių pateikti duomenys taip pat nebuvo pakankamai suderinti ar atnaujinti.

Be to, nors kai kurios valstybės narės parengė nacionalinius rizikų ir poveikio įvertinimo rodiklius, jie nėra palyginami visoje ES. Pirmieji Komisijos bandymai parengti tokius rodiklius ES lygmeniu buvo nesėkmingi dėl atitinkamų duomenų stygiaus. Pirmieji du ES masto rizikų rodikliai buvo įdiegti tik 2019 m. lapkričio mėn., praėjus dešimčiai metų po to, kai buvo priimta direktyva, ir nė vienu iš šių rodiklių nevertinama, kaip, kur ir kada naudojami pesticidai. Auditoriai daro išvadą, kad Komisijai vis dar trūksta patikimų įrodymų įvertinti, ar direktyva pasiekė ES tikslą dėl tausaus pesticidų naudojimo.

Kadangi Europos Komisija šiuo metu vertina šios politikos srities teisės aktus, atsižvelgdama į didėjančią visuomenės ir parlamentų susirūpinimą, auditoriai rekomenduoja:

- patikrinti integruotąją kenkėjų kontrolę ūkio lygmeniu;
- leisti integruotąją kenkėjų kontrolę susieti su išmokomis pagal bendrą žemės ūkio politiką;
- pagerinti statistinius duomenis apie augalų apsaugos produktus;
- parengti geresnius rizikos rodiklius.

Pastabos leidėjams

Specialioji ataskaita Nr. 05/2020 „Tausus augalų apsaugos produktų naudojimas: ribota pažanga vertinant ir mažinant rizikas“ paskelbta 23 ES kalbomis Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).

Audito Rūmai 2019 m. paskelbė specialiąsias ataskaitas dėl susijusių klausimų, pavyzdžiui, dėl [ES maisto saugos politikos](#) ir [ES ekologiškų produktų kontrolės sistemos](#). Šiais metais taip pat planuojame paskelbti specialiąsias ataskaitas dėl [biologinės įvairovės ūkininkavimo srityje](#) ir dėl apdulkintojų.

Audito Rūmai pristato savo specialiąsias ataskaitas Europos Parlamentui ir ES Tarybai bei kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Didžioji dalis mūsų ataskaitose pateikiamų rekomendacijų yra praktiškai įgyvendinamos.

Kontaktai spaudai dėl šios ataskaitos

Vincent Bourgeais, e. paštas vincent.bourgeais@eca.europa.eu,
tel. (+352) 4398 47 502, mob. tel. (+352) 691 551 502